

Müslüman Azınlık Çalışmaları Merkezi
(MAM)

Kavram Analizi:

Güvenlikleştirme (Securitization)

Nisanur Dardan

2026/6

www.gocvakfi.org | info@gocvakfi.org

GÜVENLİKLEŞTİRME (SECURITIZATION)

(2026/6)

YAZAR:

Nisanur Dardan

MÜSLÜMAN AZINLIK ÇALIŞMALARI MERKEZİ (MAM)

GRAFİK TASARIM:

Feyzanur Yetimoğlu

E ISBN:

978-625-5830-53-1

Göç Araştırmaları Vakfı

Hacettepe Mahallesi Fener Sokak No: 5

06230 Altındağ/Ankara, Türkiye

Tel.: (0312) 473 76 11

Fax: (0312) 473 79 14

Kitapçığın tüm yayın hakları Göç Araştırmaları Vakfına aittir.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak

sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın

hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.

Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

İçindekiler

Giriş	2
Kavramın Anlamı ve Tarihsel Arka Planı	4
Kavrama Yöneltilen Eleştiriler	6
Müslüman Azınlıklar Bağlamında Güvenlikleştirme	8
Sonuç	11
Kaynakça	13

Giriş

Soğuk Savaş döneminde güvenlik çalışmaları büyük ölçüde devletin varlığını sürdürmesi, egemenliğinin korunması ve askerî tehditlerin bertaraf edilmesi ekseninde şekillenmiştir Walt (1991, s. 212). Güvenlik çalışmalarının temel odağını savaş olgusu etrafında konumlandırarak alanı askerî gücün tehdidi, kullanımı ve denetiminin incelenmesi üzerinden tanımlamaktadır. Bu devlet merkezli ve askerî güvenlik anlayışının etkisiyle toplumsal kimlik, sosyoekonomik eşitsizlikler, çevresel sorunlar ve bireyin güvenliği gibi askerî olmayan meseleler güvenlik çalışmalarında görece ikincil bir konumda kalmıştır. Bununla birlikte Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve iki kutuplu uluslararası sistemin çözülmesi, güvenliğin yalnızca askerî tehditler üzerinden tanımlanmasının yeterliliğini tartışmaya açmış ve kavramın kapsamının genişletilmesine yönelik kuramsal arayışları güçlendirmiştir.

Güvenlik gündemindeki bu dönüşümü Buzan şu şekilde ifade etmektedir: *“Çevre, nükleerleşmenin yarattığı potansiyel riskler, birey ve toplumların ekonomik güvenliği ile artan etnik çatışmalar nedeniyle gündeme yerleşen kolektif kimliklerin güvenliği gibi konular, güvenlik gündeminin derinleşmesi ve genişlemesi gereğini doğurmuştur* (Buzan vd., 1998).” Bununla birlikte, güvenliğin askerî alanın dışına taşınması gerekli görülse de bireyi ve toplumu ilgilendiren her sorunun doğrudan güvenlik meselesi olarak tanımlanması, kavramın sınırlarının belirsizleşmesi riskini beraberinde getirmekteydi. Bu gerilim, Kopenhag Okulu'nun konumunu belirleyen temel noktadır. Kopenhag Okulu bir yandan güvenliğin yalnızca askerî tehditlerle sınırlandırılmayacağını, siyasal, toplumsal, ekonomik ve çevresel meselelerin de güvenlik çerçevesinde değerlendirilebileceğini savunurken, diğer yandan bu meselelerin güvenlik sorunu olarak sunulmasının demokratik siyaset ve olağan karar

alma süreçleri üzerinde yaratabileceği olumsuz sonuçlara da dikkat çekmektedir. Bu çerçevede belirleyici soru artık yalnızca “neyin güvenlik tehdidi olduğu” değil, bir meselenin hangi koşullarda ve hangi aktörler tarafından güvenlik tehdidi hâline getirildiğidir.

Bu tartışmalar zemininde şekillenen güvenlikleştirme (*securitization*) kavramının kuramsal temelleri Ole Wæver’in çalışmalarına dayanmakta, Barry Buzan ve Jaap de Wilde’in katkılarıyla Kopenhag Okulu’nun başlıca analitik araçlarından biri hâline gelmektedir. Yaklaşımın ayırt edici yönü, güvenlik tehditlerini nesnel ve değişmez olgular olarak kabul etmek yerine, bu tehditlerin nasıl tanımlandığına ve siyasal olarak nasıl anlamlandırıldığına odaklanmasıdır. Bu bakış açısında asıl mesele bir olgunun “gerçekten” tehdit oluşturup oluşturmadığı değil, onu tehdit olarak çerçeveleyen söylemin hangi aktörler tarafından, hangi araçlarla inşa edildiğidir. Güvenlikleştirme böylece, karar alıcıların belirli bir olguyu ciddi veya varoluşsal bir tehdit olarak sunmaları ve bu tanımlamanın olağan siyasal süreçlerin dışına çıkan uygulamaları meşrulaştırabilmesi üzerinden ele alınmaktadır.

Bu yaklaşım günümüzde göç, terörizm, radikalleşme, dinî kimlik, vatandaşlık, sınır yönetimi ve toplumsal bütünlük gibi farklı meselelerin güvenlik söylemleriyle ilişkilendirilmesini anlamak açısından önemini korumaktadır. Müslüman Azınlıklar bu tartışmanın belirginleştiği alanlardan biridir. Bilhassa 11 Eylül sonrasında İslam, göç, entegrasyon, radikalleşme ve terörle mücadele arasındaki ilişkinin yoğunlaşması, Müslüman toplulukların güvenlik söylemleri içerisindeki konumunu önemli bir araştırma alanına dönüştürmüştür. Bununla birlikte güvenlikleştirme yalnızca siyasal aktörlerin Müslümanlar hakkında geliştirdikleri söylemlerle sınırlı değildir.

Bu çalışmada öncelikle güvenlikleştirme kavramının sözlük ve literatürdeki anlamı ile ortaya çıkış koşulları ele alınacaktır. Ardından Wæver ve Kopenhag Okulu’nun söz edimi yaklaşımı, güvenlikleştirici aktör, referans nesnesi ve alımlayıcı kitle gibi temel unsurlar üzerinden açıklanacaktır. Sonraki bölümde teorinin söz edimine verdiği ağırlığa yöneltilecek eleştiriler Williams, Balzacq ve Stritzel’in katkıları çerçevesinde değerlendirilecektir. Son olarak güvenlikleştirme kavramının Müslüman Azınlıklarla ilişkisi farklı ülke örnekleri üzerinden incelenecek ve Dağ, Tekin ve Bay’ın (2026) güvenlikleştirme, epistemik güç ve bilgi üretimi arasında kurduğu ilişki ele alınacaktır.

Kavramın Anlamı ve Tarihsel Arka Planı

Güvenikleştirme sözcüğü güvenlik çalışmalarındaki teknik anlamından önce finans alanında kullanılmaktadır. Securitize fiilini (Cambridge Dictionary, t.y.) *“borçlanmanın, daha sonra finansal piyasalarda alınıp satılabilen tahviller biçiminde gerçekleştirilmesi”* olarak tanımlamakta ve kelimenin bu anlamdaki ilk kullanımını 1981’e tarihlemektedir. Uluslararası İlişkiler literatüründeki güvenikleştirme (*securitization*) ise bundan farklı olarak bir meselenin güvenlik alanına taşınma sürecini ifade eder.

Güvenlik çalışmalarında güvenikleştirme kavramı, Soğuk Savaş’ın sona ermesiyle birlikte güvenliğin kapsamına ilişkin tartışmaların genişlediği bir dönemde geliştirilmiştir. Geleneksel güvenlik anlayışının ağırlıklı olarak devlet, askerî güç ve devletler arası tehditler üzerinden şekillenmesine karşılık, çevresel sorunlar, ekonomik kırılganlıklar, göç, kimlik ve toplumsal çatışmalar gibi meselelerin de güvenlik gündemine dâhil edilmesi, güvenliğin ne olduğu ve hangi konuların güvenlik meselesi olarak değerlendirilebileceği sorularını gündeme taşımıştır. Kopenhag Okulu bu tartışmaya, güvenliği yalnızca belirli tehdit türleri üzerinden tanımlamak yerine bir meselenin nasıl güvenlik sorunu hâline getirildiğine odaklanarak katkıda bulunmuştur. Buzan, Wæver ve Wilde’in *Security: A New Framework for Analysis* adlı çalışması, bu yaklaşımın sistematik biçimde ortaya konulduğu temel eserlerden biridir (Buzan vd., 1998).

Kopenhag Okulu’nun yaklaşımında güvenlik, nesnel olarak mevcut tehditlerin yalnızca tespit edildiği bir alan değildir. Williams’ın ifadesiyle güvenlik, “nesnel bir durum olarak değil” (*not as an objective condition*) ele alınmaktadır (Williams, 2003, s. 513). Başka bir ifadeyle güvenlik, belirli bir toplumsal sürecin sonucudur. Bu yaklaşım maddi tehditleri reddetmez, asıl olarak bir tehdidin maddi varlığı ile onun siyasal anlamının aynı şey olmadığını gösterir. Bu anlayış, güvenikleştirmenin öznelarası (intersubjective) niteliğini de ortaya koymaktadır. Buzan vd. (1998), güvenliği yalnızca güvenikleştirici aktörün tek tarafı olarak belirlediği bir durum şeklinde değerlendirmez. Bir konunun varoluşsal teh-

dit olarak sunulması güvenlikleştirici bir hamle oluşturmakla birlikte, güvenlikleştirmenin gerçekleşmesi için bu iddianın ilgili hedef kitle tarafından da belirli ölçüde kabul görmesi gerekir. Bu nedenle güvenlikleştirme, yalnızca tehdit söyleminin üretilmesine değil, bu söylemin aktör ile alımlayıcı kitle arasındaki etkileşim içinde karşılık bulmasına dayanan bir süreçtir (Buzan vd., 1998). Dolayısıyla, bu kabulün somut olarak nasıl gözlemleneceği ya da ölçüleceği sorusu kuram içinde açık bırakılmış bir noktadır. Bu belirsizlik, ileride ele alınacağı üzere, teoriye yöneltilen başlıca yöntemsel eleştirilerden birinin de zeminini oluşturmaktadır.

Teorinin merkezinde, Türkçede “söz edimi” olarak karşılanan “*speech act*” kavramı yer almaktadır. Wæver’ın aktardığı ifadeyle, “*sözcenin kendisi edimdir*” (*the utterance itself is the act*) (Wæver, 1995, s. 55). Bir siyasal aktörün belirli bir meseleyi devletin veya toplumun varlığına yönelik bir tehdit olarak sunması yalnızca mevcut bir durumu tanımlamaz. Aynı zamanda o meselenin nasıl ele alınacağına ilişkin siyasal çerçeveyi değiştirmeye çalışır. Buzan vd. (1998), bu noktada siyasallaşma ile güvenlikleştirme arasında bir ayrım yapmaktadır. Bir meselenin kamu politikasının konusu hâline gelmesi, hükümet kararları veya toplumsal tartışmalar içerisinde ele alınması onun siyasallaştığını gösterir. Güvenlikleştirme ise meselenin bunun ötesinde, belirli bir referans nesnesinin varlığını tehdit eden ve olağan siyasal süreçlerin dışına çıkılmasını gerekli kılacak bir durum olarak sunulmasını ifade eder.

Güvenlikleştirme analizinde güvenlikleştirici aktör, tehdit olarak sunulan özne veya mesele, korunması gereken referans nesnesi ve hedef kitle öne çıkar. Bir meselenin güvenlikleştirilmesi için yalnızca sorun olarak tanımlanması yeterli değildir. Referans nesnesine yönelik ciddi veya varoluşsal bir tehdit olarak sunulması ve bu iddianın ilgili alımlayıcı kitlede karşılık bulması gerekir. Bu nedenle göç, başörtüsü, cami inşası veya din eğitiminin tartışılması kendi başına güvenlikleştirme değildir. Söz konusu meselelerin ulusal kimliğe, toplumsal bütünlüğe veya kamu düzeninin devamlılığına yönelik bir tehdit olarak kurgulanması, güvenlikleştirme çerçevesinde incelenebilir hâle gelir. Dolayısıyla bu ayrımın analitik olarak ne kadar sağlam bir zemine oturduğu, Stritzel (2007) ve Balzacq (2005) gibi yazarların Kopenhag Okulu’nun söz edimi merkezli modeline yönelttiği eleştirilerin de çıkış noktasını oluşturmaktadır. Sonuç olarak Kopenhag Okulu’nun yaklaşımında güvenlikleştirme, olağan siyasal süreçler içerisinde ele alınabilecek bir meselenin, belirli bir referans nesnesine yönelik ciddi veya varoluşsal bir tehdit olarak kurgulanarak güvenlik alanına geçiş sürecini açıklamaktadır.

Kavrama Yöneltilen Eleştiriler

Kopenhag Okulu'nun söz edimi yaklaşımı önemli bir teorik açılım sağlasa da güvenlikleştirmenin tek bir konuşma anına fazla bağımlı olduğu gerekçesiyle eleştirilmiştir. Balzacq, Léonard ve Ruzicka, "Securitization Revisited: Theory and Cases" başlıklı makalelerinin sonuç bölümünde, kuramın zaman içinde *"başlangıçtaki söz edimi odağının ötesine geliştiğini"* belirtmektedir (Balzacq vd., 2016, s. 521). Bu gelişim, güvenlikleştirme analizinin söylemin yanında pratiklere, kurumlara ve bağlama da yönelmesini beraberinde getirmiştir.

Bu genişlemenin ele aldığı ilk konu, hedef kitlenin konumudur. Bir aktörün belirli bir meseleyi tehdit ilan etmesi tek başına başarılı bir güvenlikleştirme anlamına gelmemektedir. Kamuoyu, parlamento, bürokrasi veya güvenlik kurumları aynı söyleme farklı biçimlerde karşılık verebilmektedir. Bu nedenle analizin, aktörün ne söylediğine değil, bu söylemin kimler tarafından ve ne ölçüde kabul edildiğine de odaklanması gerekmektedir.

Williams başka bir eksikliğe, görsel temsilin önemine dikkat çekmektedir. Kopenhag Okulu'nun dil merkezli yaklaşımı, televizyon ve görsel iletişimin güvenlik anlamlarının üretilmesindeki rolünü yeterince açıklamayabilir. Williams'ın çalışması, güvenlikleştirmenin sadece sözcükler üzerinden değil görüntüler ve sembolik temsiller üzerinden de incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu durum Müslüman Azınlıklar açısından medyada ve kamusal alanda nasıl temsil edildiğinin, onların güvenlik tehdidi olarak algılanma ve sunulma biçimlerini etkileyebilmesi nedeniyle önemlidir. Dinî sembollerin, belirli kıyafetlerin veya Müslüman toplulukların medya görüntülerinde sürekli güvenlik meseleleriyle birlikte sunulması tehdit algısının oluşumuna katkıda bulunabilir.

Stritzel ise teorinin tekil söz edimine dayanan yapısını daha açık biçimde eleştirmektedir. Ona göre *"Güvenliği yalnızca bir söz edimi çerçevesinde kavramsallaştırmak, teorik açıdan fazla sınırlayıcıdır"* (security as a speech act itself is too limited)" (Stritzel, 2007, s. 377). Gerçek hayattaki güvenlikleştirme süreçleri çoğunlukla tek bir konuşmayla ortaya çıkmamaktadır. Zaman içinde tekrarlanan söylemler, kurumsal uygulamalar ve

mevcut tehdit anlatıları birbirini besler. Stritzel bu nedenle tehdit metninin performatif gücü, mevcut söylemsel bağlam içindeki yerleşikliği ve güvenlikleştirici aktörün konomusal gücü olmak üzere üç boyutun birlikte değerlendirilmesini önermektedir (Stritzel, 2007, s. 377). Bu yaklaşım daha sonra *Security in Translation* çalışmasında tehdit söylemlerinin farklı bağlamlara aktarılırken nasıl yeniden anlamlandırıldığı sorusuyla genişlemiştir. Bu nedenle aynı güvenlik kategorisi farklı ülkelerde aynı sonucu üretmek zorunda değildir. Tarih, siyasal kurumlar ve yerel güç ilişkileri tehdit söyleminin anlamını dönüştürebilir. Stritzel'in çalışması bu bakımdan güvenlikleştirmeyi sabit değil dolaşım hâlindeki bir süreç olarak düşünmeye imkân vermektedir.

Müslüman Azınlıklar Bağlamında Güvenlikleştirme

Güvenlikleştirme teorisinin Müslüman Azınlık çalışmalarındaki temel avantajı, araştırmaya “Müslümanlar güvenlik tehdidi midir?” sorusuyla başlamamasıdır. Teori bunun yerine hangi Müslüman toplulukların, hangi aktörler tarafından, hangi referans nesnesine yönelik bir tehdit olarak kurulduğunu araştırır (Buzan vd., 1998). Bu süreç farklı coğrafyalarda farklı biçimler almaktadır. Fransa ve Birleşik Krallık’ta 11 Eylül sonrası Müslüman kimliği, entegrasyon ve sadakat arasındaki ilişki güvenlikleştirme perspektifinden incelenmiştir (Ajala, 2014, s. 123).¹ ABD’de Eroukmanoff “*Bu bir Müslüman yasağı değil!*” (*It’s Not a Muslim Ban!*) (2018, s. 6) makalesinde, İslam’ın güvenlikleştirilmesinin açık biçimde “güvenlik” denilmeden de dolaylı söz edimleri aracılığıyla gerçekleşebileceğini savunmaktadır.² Avustralya’da ise Ali (2020, s. 98), Müslümanların güvenlik söylemleri içerisinde “şüpheli vatandaşlar” olarak kurulmasını incelemektedir.³

Asya’daki örnekler kavramın farklı siyasal bağlamlara nasıl uyarlandığını göstermektedir. Baker-Beall ve Clark (2021), Çin’in Sincan’daki Uygur topluluğuna yönelik güvenlik politikalarını post-Kopenhag yaklaşımıyla incelemekte, güvenlik ve tehdit dilinin hem

1 Ajala (2014), 11 Eylül saldırıları sonrasında Avrupa’da Müslümanların entegrasyonu ve giderek görünür hâle gelen dinî kimliklerinin güvenlik tartışmalarıyla ilişkilendirildiğini belirtmektedir. Fransa ve Birleşik Krallık örneklerinde, Müslüman kimliğine yönelik artan aidiyetin ulusal sadakatle bağdaşmadığı yönündeki söylemlerin ve Müslümanların homojen bir grup olarak “öteki”leştirilmesinin, onların potansiyel bir tehdit olarak algılanmasına zemin hazırladığını ortaya koymaktadır.

2 Eroukmanoff (2018), ABD’de İslam’ın güvenlikleştirilmesini George W. Bush yönetiminden Donald Trump yönetiminin ilk dönemine uzanan siyasal söylemler üzerinden incelemektedir. Çalışmada özellikle Trump’ın çoğunluğu Müslüman olan bazı ülkelerin vatandaşlarının ABD’ye girişini sınırlandıran 2017 tarihli başkanlık kararnamesi bağlamında, Müslümanların doğrudan “tehdit” olarak adlandırılmadan da dolaylı söylemler aracılığıyla güvenlik meselesi hâline getirilebildiği gösterilmektedir.

3 Ali’ye (2020) göre özellikle 11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında Avustralya’daki Müslümanlar, siyasal ve kamusal söylemlerde giderek güvenlik, terörizm ve tehdit kavramlarıyla ilişkilendirilmiştir. Bu süreçte İslam’ın Avustralya’nın liberal demokratik düzenine yönelik bir tehdit olarak sunulması, Müslümanların aidiyetleri ve vatandaşlıklarının sorgulanmasına ve yazarın ifadesiyle “şüpheli vatandaşlar” olarak konumlandırılmalarına zemin hazırlamıştır.

gündelik hem olağanüstü uygulamalarla ilişkisini göstermektedir.⁴ Hindistan’da vatan-daşlık politikaları güvenli ve güvensiz kimliklerin ayrıştırılması bağlamında vatandaşlığın güvenlikleştirilmesi üzerinden ele alınmıştır. Sri Lanka’da ise Sooriyaarachchi, devlet dışı bir aktör olan Bodu Bala Sena’nın “İslam’ın radikalleşmesi” etrafındaki söylemlerini güvenlikleştirme teorisiyle analiz etmektedir (Sooriyaarachchi, 2025).⁵

Afrika örneği güvenlikleştirmenin uluslararası programlar ve yerel Müslüman aktörler arasındaki ilişkisini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Meinema’nın Kenya’nın Malindi bölgesindeki çalışması, şiddet içeren aşırılıkla mücadele programlarında “ılımlı” ve “radikal” Müslüman ayrımının İslam ile terörizm arasındaki damgalayıcı bağlantıları yeniden üretebildiğini göstermektedir. Çalışma aynı zamanda Müslüman sivil toplum kuruluşlarının bu kategorilerle nasıl müzakere ettiğini incelemektedir. Bu nedenle Avrupa, Kuzey Amerika, Okyanusya, Asya ve Afrika’daki çalışmalar güvenlikleştirmenin tek biçimli bir süreç olmadığını göstermektedir (Meinema, 2021, s. 259).⁶

Dağ, Tekin ve Bay’ın çalışması ise bu tartışmaya epistemik bir boyut eklemektedir. Yazarlar Avrupa’da İslam çalışmalarında güvenlikleştirmenin yalnızca kamu politikalarını değil, bilgi üretiminin yönünü de etkileyebileceğini savunmaktadır. Çalışmada güvenlikleştirmenin hem siyasal bir süreç hem de epistemolojik bir dönüşüm olarak ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Güvenlik alanına taşınan bir olgu hakkında sorulan sorular da risk, aciliyet ve önleme mantığı doğrultusunda şekillenebilmektedir (Dağ vd., 2026, s. 139). Burada önemli olan radikalleşme veya güvenlik konularını araştırmanın yanlış olduğunu ileri sürmek değildir. Asıl mesele bazı soruların sistematik biçimde diğerlerinden daha meşru kabul edilmesidir. Bu durum araştırma gündemini daraltabilir. Bu bağlamda Dağ ve arkadaşları, Müslüman gençlerin radikalleşmesini sorgulayan araştırma sorularının onların kamusal katkılarını inceleyen sorulardan daha kolay meşruiyet kazanabildiğine dikkat çekmektedir (Dağ vd., 2026, s. 139). Bu durum “epistemik sessizlik” kavramıyla daha açık hâle gelmektedir. Yazarların ifadesiyle Müslümanlar araştırmanın sıklıkla nesnesidir ancak “nadiren doğrudan konusu olmaktadır” (*rarement son sujet*) nadiren öznesidir (Dağ vd., 2026, s. 140). Buradaki sorun yalnızca temsil eksikliği değildir. Müslüman aktörlerin deneyimlerinin, kavramsallaştırmalarının ve önceliklerinin bilgi üretiminde ne ölçüde meşru kabul edildiği de önemlidir.

4 Çin yönetimi, bilhassa 1990’lardan itibaren Sincan’daki Uygur meselesini terörizm, ayrılıkçılık ve güvenlik tehditleriyle ilişkilendiren bir söylem geliştirmiştir. Baker-Beall ve Clark (2021), bu tehdit söyleminin Uygur toplumuna yönelik hem gündelik güvenlik tedbirlerinin hem de olağanüstü uygulamaların gerekçelendirilmesinde kullanıldığını ve bu sürecin Uygurların güvenlik meselesi olarak konumlandırılmasına katkıda bulunduğunu ileri sürmektedir.

5 Bodu Bala Sena (BBS), 2012 yılında Sri Lanka’da kurulan Sinhala-Budist milliyetçi bir örgüttür. Örgüt, bilhassa helal sertifikasyonu ve Müslümanların kamusal görünürlüğüne ilişkin kampanyalarıyla öne çıkmış; Müslüman toplumu Sri Lanka’nın dinî ve ulusal kimliğine yönelik bir tehdit olarak sunan söylemleriyle etnik ve dinî gerilimlerin derinleşmesinde etkili olmuştur. BBS’nin faaliyetleri, bilhassa 2014 yılında Müslümanlar ile Budistler arasında şiddet olaylarının yaşandığı Aluthgama olayları bağlamında dikkat çekmiştir.

6 Meinema (2021), Kenya’nın kıyı bölgesindeki Malindi’de Müslümanların öncülük ettiği sivil toplum kuruluşlarının şiddet içeren aşırılıkla mücadele (CVE) programlarını nasıl uyguladıklarını etnografik yöntemle incelemektedir. Çalışmaya göre Batılı bağışçıların programlarında açıkça ifade edilmese dahi “ılımlı” ve “radikal” Müslümanlar arasında örtük bir ayırım kurulması, İslam ile terörizm arasındaki damgalayıcı ilişkiyi yeniden üretebilmekte; yerel Müslüman kuruluşlar ise bu ilişkilendirmeleri hem stratejik biçimde yönetmekte hem de sorgulamaktadır.

Bu vaka çeşitliliği, güvenlikleştirme kuramının Müslüman Azınlık çalışmalarına önemli bir katkı sunduğunu göstermektedir. Kuram, güvenlikleştirmeyi tek bir coğrafyaya özgü bir olgu olarak ele alan yaklaşımlara karşı daha geniş bir çerçeve sunmaktadır. Ancak vaka çeşitliliği henüz sistematik bir açıklayıcı çerçeveye dönüşmüş değildir. Referans nesnelerinin bağlama göre farklılaşması; laiklik, ulusal birlik veya dini çoğunluk kimliği gibi farklı unsurlar üzerinden örneklendirilmektedir. Buna karşı, bu farklılaşmayı ortaya çıkaran yapısal koşullar yeterince açıklanmamaktadır. Bu noktada, sömürgecilik sonrası devlet inşası ile yerleşik ulus-devlet modellerinin farklı güvenlikleştirme mantıkları üretip üretmediği sorusu önem kazanmaktadır. Bu soru, güvenlikleştirme kuramının Müslüman azınlıklar bağlamında geliştirilmesi gereken yönlerinden biri olarak değerlendirilebilir.

Aktörler düzeyinde benzer bir karşılaştırılabilirlik sorunu göze çarpmaktadır. Bir devletin yasal-idari icra kapasitesi ile devlet dışı bir hareketin söylemsel baskı kapasitesi nitelik olarak farklıdır ve bu fark güvenlikleştirmenin sonuçlarını da doğrudan belirler. Aynı şekilde, hedef kitlenin homojen bir “kamuoyu” olarak ele alınması, güvenlikleştirmenin bazı kesimlerce kabul görürken bazılarınca reddedildiği gerçeğini göstermektedir. Bu nedenle güvenlikleştirmenin başarısı, yalnızca gerçekleşmiş veya gerçekleşmemiş bir sonuç olarak değil, farklı aktörlerin ve toplumsal grupların kabul düzeylerine göre değişen kademeli bir süreç olarak değerlendirilmelidir.

Dağ, Tekin ve Bay’ın epistemik eleştirisi bu tabloyu tamamlayan kritik bir katmandır. Hangi coğrafyaların araştırmaya değer görüldüğü sorusu, güvenlikleştirmenin yalnızca bir politika süreci değil, aynı zamanda bir bilgi hiyerarşisi ürettiğini göstermektedir. Sincan, Sri Lanka ve Kenya’nın literatürdeki görece geç ve sınırlı yeri, bu hiyerarşinin somut bir tezahürüdür. Sonuç olarak, güvenlikleştirme kuramının Müslüman Azınlık çalışmalarındaki gücü, sorunu tanımlamaktan çok, bu tanımın kendisini kimin, hangi araçlarla ve hangi görünürlük koşullarında ürettiğini sorgulamaya devam etmesinde saklıdır.

Sonuç

Bu çalışma, güvenlikleştirme kavramını kuramsal kökenlerinden başlayarak, Kopenhag Okulu'nun analitik çerçevesi, bu çerçeveye yöneltile eleştiriler ve Müslüman Azınlıklar bağlamındaki uygulama alanı üzerinden ele alınmıştır. Elde edilen bulgular, güvenlikleştirmenin güçlü bir analitik araç olduğu kadar, kendi içinde tartışmalı sınırları bulunan bir kuram olduğunu göstermektedir. Güvenikleştirme kuramının güvenlik çalışmalarına temel katkısı, güvenliği nesnel ve sabit bir durum olarak değil, öznelerarası bir inşa süreci olarak ele almasıdır. Bu yaklaşım, “neyin tehdit olduğu” sorusundan “bir meselenin hangi aktörler tarafından, hangi referans nesnesine yönelik olarak tehdit hâline getirildiği” sorusuna dönüştürmüştür. Bununla birlikte, söz edimine dayanan bu ilk kuram, hedef kitlenin kabulünün nasıl gözlemleneceği, görsel temsilin rolü ve sürecin tekil bir konuşma anına indirgenmesi gibi noktalarda eleştirilmiş, Williams ve Stritzel'in katkılarıyla kuram, kurumsal pratikleri ve bağlamsal yerleşikliği de kapsayacak biçimde genişletilmiştir.

Müslüman Azınlıklar örneği, bu kuramsal tartışmaların somut bir uygulama zeminini oluşturmaktadır. Fransa'dan Sincan'a, Sri Lanka'dan Kenya'ya uzanan vaka çeşitliliği, güvenlikleştirmenin tek biçimli değil, farklı referans nesneleri ve aktörler etrafında yeniden şekillenen çoğul bir süreç olduğunu göstermektedir. Ancak bu çeşitlilik henüz sistematik bir açıklayıcı modele dönüşmüş değildir. Referans nesnelerinin hangi yapısal koşullarda ortaya çıktığı ve aktörler arası güç asimetrisinin sonuçları nasıl farklılaştırdığı, kuramın geliştirilmesi gereken yönleri olarak durmaktadır. Dağ, Tekin ve Bay'ın epistemik eleştirisi ise güvenlikleştirmenin yalnızca bir politika süreci değil, bilginin hangi sorular etrafında meşrulaştığını belirleyen bir mekanizma olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, güvenlikleştirme analizinin bilginin oluşum ve meşrulaşma biçimlerini ve bu süreçlerde rol oynayan aktörleri daha sistematik biçimde dikkate alması gerektiği ileri sürülebilir. Böylece analiz, yalnızca tehdidin nasıl inşa edildiğini değil, bu inşayı mümkün kılan bilginin nasıl meşrulaştırıldığını da açıklayabilir.

Sonuç olarak, güvenlikleştirme kuramı Müslüman Azınlıklar bağlamında güçlü bir analitik zemin sunmakla birlikte, bu zeminin olgunlaşması karşılaştırmalı bir model geliştirilmesine ve güvenlik söylemlerini şekillendiren bilgi kaynaklarının ve otoritelerinin sorgulanmasına bağlıdır.

Kaynakça

- Ajala, I. (2014). Muslims in France and Great Britain: Issues of securitization, identities and loyalties post 9/11. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 34(2), 123–133. <https://doi.org/10.1080/13602004.2014.911583>
- Ali, J. A. (2020). Muslims as archetypal suspect citizens in Australia. *Australian Journal of Islamic Studies*, 5(2), 98–116. <https://doi.org/10.55831/ajis.v5i2.309>
- Baker-Beall, C., & Clark, R. (2021). A “post-Copenhagen” analysis of China’s securitization of the Uyghur: A counterproductive securitization? *Democracy and Security*, 17(4), 427–454. <https://doi.org/10.1080/17419166.2021.2020037>
- Balzacq, T., Léonard, S., & Ruzicka, J. (2016). ‘Securitization’ revisited: Theory and cases. *International Relations*, 30(4), 494–531. <https://doi.org/10.1177/0047117815596590>
- Bigo, D. (2002). Security and immigration: Toward a critique of the governmentality of unease. *Alternatives*, 27(Suppl. 1), 63–92. <https://doi.org/10.1177/03043754020270S105>
- Booth, K. (1991). Security and emancipation. *Review of International Studies*, 17(4), 313–326. <https://doi.org/10.1017/S0260210500112033>
- Buzan, B., & Wæver, O. (2009). Macrosecritisation and security constellations: Reconsidering scale in securitisation theory. *Review of International Studies*, 35(2), 253–276. <https://doi.org/10.1017/S0260210509008511>
- Buzan, B., Wæver, O., & Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers.
- Cambridge Dictionary. (t.y.). Securitize. *Cambridge Dictionary*. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/securitize>
- Dağ, F., Tekin, S., & Bay, G. (2026). Contours épistémiques des RI sur le fait musulman en Europe: Sécuritisations, pouvoir et production de connaissances. *Journal of Islam in Europe and in the Mediterranean World*, 2(1), 131–158. <https://doi.org/10.25430/pupj-JIEMW-2026-1-7>

- Eroukhmanoff, C. (2018). 'It's not a Muslim ban!' Indirect speech acts and the securitisation of Islam in the United States post-9/11. *Global Discourse*, 8(1), 5–25. <https://doi.org/10.1080/23269995.2018.1439873>
- McDonald, M. (2008). Securitization and the construction of security. *European Journal of International Relations*, 14(4), 563–587. <https://doi.org/10.1177/1354066108097553>
- Meinema, E. (2021). Countering 'Islamic' violent extremism? The implementation of programs to prevent radicalization by Muslim-led civil society organizations in Malindi, Kenya. *Religion*, 51(2), 259–279. <https://doi.org/10.1080/0048721X.2021.1865603>
- Sooriyaarachchi, S. (2025). Unpacking securitisation in Sri Lanka: Deontic modal competence and co-production analysis of speech acts. *Contemporary South Asia*, 33(3), 349–369. <https://doi.org/10.1080/09584935.2025.2530408>
- Stritzel, H. (2007). Towards a theory of securitization: Copenhagen and beyond. *European Journal of International Relations*, 13(3), 357–383. <https://doi.org/10.1177/1354066107080128>
- Wæver, O. (1995). Securitization and desecuritization. R. D. Lipschutz (Ed.), *On security içinde* (ss. 46–87). Columbia University Press.
- Walt, S. M. (1991). The renaissance of security studies. *International Studies Quarterly*, 35(2), 211–239. <https://doi.org/10.2307/2600471>
- Williams, M. C. (2003). Words, images, enemies: Securitization and international politics. *International Studies Quarterly*, 47(4), 511–531. <https://doi.org/10.1046/j.0020-8833.2003.00277.x>

daha fazla bilgi için

/goc_vakfi

/gocarastirmalarivakfi